

Komentář k výsledkům finančních kontrol a účinnosti vnitřního kontrolního systému orgánu veřejné správy za rok 2002

1. Souhrnné zhodnocení výsledků finančních kontrol zajišťovaných orgánem veřejné správy v oblasti vlastního hospodaření včetně zhodnocení přiměřenosti a účinnosti vnitřního kontrolního systému zahrnuje
  - a. zhodnocení vnitřního kontrolního systému, jeho přiměřenosti a účinnosti pro zajištění hospodárného, efektivního a účelného výkonu veřejné správy,

Implementace ustanovení Zákona o finanční kontrole č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě, probíhala se základním cílem, uvedeným v zákoně: zavést a udržovat vnitřní kontrolní systém kraje Vysočina tak, aby poskytoval záruku, že procesy, činnosti a výsledky na všech úrovních řízení jsou adekvátní, a probíhají bez závažných problémů či nedostatků hospodárně, efektivně a účelně, a zároveň napomáhají k plnění dlouhodobých strategických i taktických záměrů kraje. Šlo o velmi složitě strukturovaný rozhodovací problém, jehož řešení iniciovala ředitelka krajského úřadu jako vedoucí orgánu veřejné správy. Prvořadým úkolem bylo realizovat ustanovení zákona do formálně definované existující struktury řízení (Organizační řád), do vnitřních předpisů (Oběh dokladů) a nově koncipovaných dispozičních oprávnění na úrovni úřadu a jasně stanovit rozsah oprávnění, vymezit hranice odpovědnosti a postupy schvalování při nakládání s veřejnými prostředky. Otázkou prověření vnitřního kontrolního systému se zabýval pilotní audit, který provedl nově zřízený útvar interního auditu. Zpráva konstatovala, že systém, popsany během auditu, přispíval k vytvoření takových podmínek v orgánu veřejné správy, aby veřejná správa byla vykonávána hospodárně, efektivně a účelně, i když některé jeho prvky nebyly dosud zcela přesně formalizovány. Existujícím vnitřním kontrolním systémem bylo zajištěno plnění hlavních úkolů k dosažení schválených záměrů a cílů. Návrhy na doporučení byly plně akceptovány a dosud se s nimi pracuje. Existuje objektivní přesvědčení, že budou uvedena v život.

- b. výsledky řídicích kontrol podle § 26 a 27 zákona o finanční kontrole (příloha č. 2 k vyhlášce),

Předběžná řídicí kontrola je prováděna v procesu plánování a přípravy operací, určených k plnění stanovených úkolů kraje, majících za následek veřejné výdaje nebo jiná plnění vzniklá na základě závazku nebo nároku. Jejím předmětem je prověření, zda operace odpovídají stanoveným úkolům, jsou v souladu s právními předpisy a jsou kryty schváleným rozpočtem. V souladu se zákonem je řídicí kontrola v kompetenci pracovníků na pozicích příkazce operace, správce rozpočtu a hlavní účetní. Působnost k jejímu výkonu je určena jednak organizačním řádem, jednak funkčními náplněmi a dále osobním delegováním pravomocí a odpovědností včetně dispozic. Průběžnou a následnou řídicí kontrolu provádějí odpovědní pracovníci na příslušných pozicích, jako běžnou součást své řídicí práce. V těchto dnech vrcholí zapracování předběžné řídicí kontroly do všech interních systémů úřadu, které procházejí náročnou rekonstrukcí, jež byla vyvolána zejména radikálními změnami v souvislosti s reformou veřejné správy a to s důrazem na snahu zavést řídicí kontrolu systémově, napříč všemi procesy i prvky

systému celého krajského úřadu. Součástí tohoto úkolu je i hledání cest k potlačení byrokratizace těchto systémů.

- c. výsledky interního auditu podle § 28 až 31 zákona o finanční kontrole (příloha č. 3 k vyhlášce),

Útvar interního auditu vznikl k 12. září 2002, kdy byla zároveň (na základě výběrového řízení) jmenována vedoucí útvaru. Prvotním úkolem bylo zpracovat statut útvaru, plán interního auditu na rok 2002 a základní pracovní pomůcky (metodika provádění interního auditu včetně postupů). Zároveň s tím se vedoucí útvaru interního auditu zapojila do vzdělávacích aktivit (s důrazem na sebevzdělávání vzhledem k omezeným kapacitním možnostem v Základním kurzu k výkonu interního auditu, pořádaným ČIA ve spolupráci s MF ČR. Do tohoto kurzu je vedoucí útvaru zapojena v tomto kalendářním roce). Neméně důležitou aktivitou na tomto poli byla účast na celostátních poradách interních auditorů krajských úřadů, která se díky výměně konkrétních zkušeností a díky účasti odborníků z MF ČR a MV ČR stala neocenitelným zdrojem informací a konkrétních podnětů pro práci útvaru. Prostřednictvím této platformy se krajský úřad Vysočina také zapojil do práce v pracovní skupině na programu PHARE 2003 „Posílení vnitřní finanční kontroly v krajské samosprávě“. Základním úkolem útvaru interního auditu bylo provedení auditu vnitřního kontrolního systému v souladu s § 30, odst. 7 Zákona o finanční kontrole, dále monitorovací a analytická činnost při vyhodnocování čerpání rozpočtu kraje a konzultační činnost a metodická pomoc (připomínkování vnitřních směrnic, účast v řešitelských týmech). Koncem kalendářního roku 2002 byl zadán „ad hoc“ audit: prověření systému přidělování mobilních telefonů na krajském úřadě, který byl ukončen v lednu 2003. Základním motivem celé činnosti útvaru byla identifikace pravděpodobných rizik při výkonu veřejné správy. Dokumentace útvaru respektovala Metodiku MF ČR, návrhy na doporučení byly projednány s ředitelkou krajského úřadu, dále se s nimi pracuje a stávají se podkladem pro systémové změny, které mj. vedou k efektivnějšímu, hospodárnějšímu a účelnějšímu vynakládání veřejných prostředků. Na základě zjevné potřeby prohloubit všeobecné povědomí o zásadách finanční kontroly uspořádal útvar interního auditu seminář na téma „Finanční kontrola a interní audit ve veřejné správě s podtitulem manažerská odpovědnost“. Na tomto semináři byli vedoucí zaměstnanci úřadu i starostové pověřených obcí seznámeni s koncepcí PIFC, v kontextu mezinárodních souvislostí byl osvětlen význam finanční kontroly a systémy „ex ante“, „on going“ a „ex post“ byly vysvětleny s jednoznačnou projekcí do ustanovení Zákona o finanční kontrole. Význam semináře sice nelze exaktně změřit, ale s ohledem na uvědomění si manažerské odpovědnosti, přinesl neoddiskutovatelnou přidanou hodnotu.

- d. informace o finančních kontrolách vykonaných podle mezinárodních smluv ve smyslu § 24 zákona o finanční kontrole,

V rámci činnosti krajského úřadu nebyly vykonány žádné finanční kontroly podle mezinárodních smluv

- e. přehled zjištěných závažných nedostatků, které nepříznivě ovlivnily činnost orgánu veřejné správy a analýzu jejich hlavních příčin,

- f. přehled zjištění předaných k dalšímu řízení podle zvláštních právních předpisů,

Žádná závažná zjištění, ani zjištění předaná k dalšímu řízení, nebyla v roce 2002 kontrolními orgány nalezena.

- g. přehled a charakteristiku opatření přijatých vedoucím orgánem veřejné správy ke
- zkvalitnění řízení provozní a finanční činnosti,

Reforma veřejné správy přinesla obrovský pohyb personálních zdrojů, procesů, činností i majetku, a znamenala tak logické narušení dosavadních fungujících systémů na krajském úřadě. Z toho důvodu byla provedena úplná rekonstrukce organizačního řádu s cílem jasně stanovit kompetence, pravomoci a odpovědnosti, včetně nastavení mechanismů a pravidel fungování a zajištění jednotlivých činností krajského úřadu. V této souvislosti se hledají cesty k optimalizaci dalších systémů krajského úřadu (informační, objednávkový, kontrolní, systém operativních a koncepčních úkolů na středním stupni řízení apod.).

- zabezpečení účinnosti vnitřního kontrolního systému,

K zabezpečení účinnosti vnitřního kontrolního systému byla přijata opatření, která korespondovala se závěry z auditní zprávy prověření vnitřního kontrolního systému podle Zákona o finanční kontrole, přičemž byla rozšířena i na fungování kontrolního systému obecně. Základním cílem bylo (kromě implementace ustanovení zákona) také posílení manažerské odpovědnosti na všech stupních řízení a zvýšení povědomí o součásti kontroly jako součásti řídicího procesu obecně. Krajský úřad úzce spolupracuje se samosprávou na úseku kontroly – ředitelka úřadu se zúčastňuje zasedání kontrolního výboru Zastupitelstva kraje Vysočina, spolupráci s tímto útvarem navázal i útvar interního auditu.

- průběžnému sledování řešených problémů a zvládnutí důsledků negativních jevů.

Průběžné sledování řešených problémů včetně negativ je součástí operativního řízení na úrovni top managementu a středním stupni řízení. Využívají se tradiční nástroje (porady vedení, porady odborů, zadávání úkolů a jejich běžná kontrola, zasedání rady kraje a zastupitelstva kraje a přenos usnesení do výkonných struktur, kontrola plnění usnesení, spolupráce s výbory zastupitelstva).

2. Zhodnocení podle bodu 1 předkládané správci rozpočtových kapitol, kraji a hlavním městem Prahou obsahuje dále stručné uvedení

- a. výsledků předběžných a průběžných veřejnosprávních kontrol podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 11 a 22 vyhlášky (příloha č. 4 k vyhlášce),

Tato kontrola je vykonávána všemi odpovědnými zaměstnanci u žadatelů a příjemců veřejné finanční podpory v rámci finančního řízení. Výsledky byly zjišťovány z účetnictví účetních jednotek v působnosti kraje, u většiny příspěvkových organizací s využitím systému FKVS elektronicky. Podávání zpráv o výsledcích finančních kontrol u těchto

organizací zřizovaných krajem zvýšilo povědomí o finanční kontrole a navázalo na zavedení vnitřních kontrolních systémů u těchto organizací.

Celkem kraj evidoval 690 příjemců veřejné finanční podpory, celkový objem poskytnuté podpory činil Kč 1 641 635 000,--.

- b. výsledků veřejnosprávních kontrol vykonávaných podle § 7 až 11 zákona o finanční kontrole ve smyslu § 12 a § 23 až 27 vyhlášky (příloha č. 5 k vyhlášce).

Celkem bylo provedeno 31 veřejnosprávních kontrol u příspěvkových organizací zřízených krajem, z toho 29 u organizací na úseku školství a mládeže, 1 v oblasti kultury (Oblastní galerie Vysočiny) a 1 v oblasti silničního hospodářství (Správa a údržba silnic Třebíč). Kontroly se zaměřily na dodržování ustanovení Zákona o účetnictví, zákonů o rozpočtových pravidlech, vyhlášek o FKSP a vnitřních předpisů k finančnímu hospodaření, prověřovány byly účetní doklady z hlediska jejich náležitostí a průkaznosti, postupy při tvorbě a čerpání prostředků z peněžních fondů, vedení pokladny, v některých případech rovněž provádění inventarizace majetku, pohledávek a závazků a namátkově i odměňování zaměstnanců. V žádném z uvedených případů nebylo zjištěno porušení rozpočtové kázně, vyskytovaly se dílčí nedostatky různého charakteru, na základě kterých bylo uloženo celkem 38 opatření k nápravě.

U příjemců veřejné finanční podpory bylo provedeno 76 kontrol na místě, převážně se jednalo o kontrolu využití finančních příspěvků na hospodaření v lesích - ve smyslu přílohy č.9 zákona č.490/2001 Sb., zjištěny byly neoprávněně čerpané prostředky ve výši 242 tis. Kč

Komentář zpracovala:
Ing. Eva Janoušková
vedoucí útvaru IA

Schválila:
JUDr. Simeona Zikmundová
ředitelka krajského úřadu

V Jihlavě dne 5. 3. 2003